

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 226. Quale in diligentiam adhibere & ex qua culpateneatur depositarius, dum res apud ipsum perit aut facta deterior.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

peccatum grave, si depositarius rem consumptibilem usu consumeret, dum certus, se tantundem æquè bonum in promptu habiturum reddendum deponenti ad ejus repetitionem. Addit etiam Lefsius, adhuc non peccaturum, si erroneè seu deceptus putavit deponenti non displiciturum usum suæ rei; debere tamen postea eidem volenti compensare pro usu. Quod posterius tamen de Lugo sic limitat, ut procedat, si depositarius ex tali usu sit factus ditior, secus, si non est factus ditior; tunc enim ad nihil restituendum eum teneri ait, sicut nec alium, qui rem alienam bona fide consumpsit.

Quest. 225. Quenam ex deposito nascatur obligatio?

Resp. Ex hoc contractu principaliter obligatur depositarius ad rem custodiendam, & regulariter eam in specie restituendam, quodocunque deponenti placuerit juxta dicta in antecedentibus; ubi tamen solum conventum inter deponere volentem, & eum, qui rem recepturus est, de custodia, obligatio nulla ob defectum traditionis (quæ spectat ad essentiam & formam hujus contractus) necdum secuta, adeoque consensione illa quasi in suspenso manente extra depositum nil nisi pactum nudum est, ex quo in foro civili obligatio & actio prodita non reperitur, unde depositarius (intellige designatus) postea pœnitere & custodiam recusare potest; cum contractus re seu rei interventu nondum sit perfectus; ita ferè Muller. *ad Siru. in ff. h. t. th. 36. lit. 6.* Porro ubi à deponente certum tempus adjectum, obligatur depositarius ad illud non præveniendum, seu ante illud elapsum dimittere à se rei custodiam Lauterb. §. 17. secus est, si simpliciter sine expressione temporis rem suscepit, potest enim tunc officium semel susceptum deponere, & rem deponenti, etiam eo invito, restituere, nisi fortè in tempestiva restitutione videretur fidem fallere. Muller. *loc. cit. th. 37. lit. 8.* aut etiam damnum deponenti per hoc causaret. Estque hæc obligatio ad restituendum ita comparata, ut depositum una solutione, & non per partes, deponente invito, reddendum; nisi fortè pro solido restitui nequeat. Muller. *loc. cit. juxta l. si duo. ff. h. t.* Extendit se hæc obligatio ad restituenda etiam omnia accessoria una cum re deposita, ad quam accesserunt. *L. 1. §. 14. ff. h. t.* unde omne lucrum, quod ex pecunia deposita, cum qua fortè negotiatus est, aliudve quid egit depositarius, deponenti restituendum. Muller. *loc. cit. lit. 1.* cum Gl. in *l. si is qui. ff. commodati*; cum, ut Idem, hic contractus sit bonæ fidei, cui consentaneum est, ut ad quem res ipsa spectat, ad eum quoque singula rei emolumenta perveniant. Arg. *l. 1. §. 13. ff. h. t.* nisi periculum seu casus fortuitus spectet ad depositarium; tunc enim lucrum, quod ex re deposita suâ industriâ percepit, sibi servare potest. Mull. *ibidem* cum Mantie. *de tac. & ambig. convent. l. cit. 6. à n. 4.* Obligatur quoque ad usuras, quæ causantur ex mora illius, dum interpellatus redditionem depositi differt. *l. 2. C. h. t. l. 29. §. 1. ff. eod.* Mull. *loc. cit.* ad modum aliorum bonæ fidei judiciorum, in quibus usuræ ratione interesse ex mora præstantur; ad quid verò teneatur ratione custodiæ, dicitur *quest. seq.*

Quest. 226. Qualem diligentiam adhibe-

re, & ex qua culpa teneatur depositarius, dum res apud ipsum perit, aut deterior facta?

1. Resp. primò: Depositarius in re custodienda tantam diligentiam adhibere debet, qualem suis rebus custodiendis adhibere solet. *L. quod Nerva. ff. h. t.* & non majorem, etiam aliàs in rebus suis custodiendis sit parum diligens, aut etiam negligens. Muller. *h. t. th. 37. lit. 2.* citans *l. 32. ff. h. t.* & *c. ult. h. t.* quo posteriore loco de hoc nihil; unde si hac diligentiam adhibita, res deposita apud illum perita, securum illum esse posse, & depositorem sibi suæque illitati imputare debere, quod homini negligenti rem custodiendam tradiderit, ait Muller. citans §. 3. *Inst. quib. mod. re contrab. oblig.* & Schneidevvin. *ibid. num. 16.*

2. Resp. secundò: Depositarius, dum res apud illum deposita in solius deponentis gratiam & utilitatem, uti regulariter contingit, & hinc non tam arctam & diligentem sui custodiam ab eo exigit, non nisi de dolo (qui, v. g. præsumitur commissus, seu bona fides abesse, si rebus propriis salvis res deposita in eodem loco existentes sunt amissæ, ut dicitur *c. 1. h. t.*) & culpa lata seu crassa (quæ nomine doli comprehenditur & dolo præsumptivè æquiparatur. *cit. L. quod Nerva*; & qualem, v. g. commississe censetur, dum rebus suis diligenter in arca clausis, res depositas reliquit palam in scamno jacere, & ideo amissæ) regulariter tenetur. De Lugo *de §. & §. d. 8. §. 9. num. 116.* Pirh. *h. t. num. 3.* cum communi juxta *l. 1. C. h. t. junctâ Gl. v. culpam. l. 1. §. fin. ff. h. t. & l. 1. §. is quoque. ff. de act. & oblig.* & juxta generalem regulam, quod in contractibus, qui celebrantur gratiâ dantis, tantum præstetur dolus & culpa lata. Unde dum res apud depositarium perit aut deterioratur levi vel levisimâ culpâ, ad damnum refarciendum non tenetur. Pirh. *h. t. num. 4.* cum communi. Porro dolus, etiam sit difficilis probationis ut Mascard. *de prob. concl. § 31. num. 1.* quippe consistens in animo, & hinc directè non probabilis, allegatus tamen à deponente probandus est, ut Molin. *Tom. 2. tr. 2. d. § 27. à num. 1.* Carp. *l. 5. respons. jur. cit. 2. resp. 13.* Muller. *loc. cit. lit. 9.* & alii passim, nimirum conjecturis & præsumptionibus seu indiciis, iisque perspicuis. Mascard. *loc. cit. n. 2.* & 7. juxta *l. dolum. C. de dolo malo*; id est talibus, ut non possint accipi, nisi in malam partem. Castrensi. *in cit. L. dolum. num. 1.* Mascard. *cit. num. 7.* Et quamvis dolus non præsumatur, & quanam sint indicia perspicua & sufficientia ad eum probandum, relinquendum sit arbitrio Judicis. Mascard. *loc. cit. num. 10.* Arg. *l. 1. ff. de jur. deliber. dantur tamen casus, in quibus jus ipsum præsumit dolum.* Talis casus est in *c. 2. h. t.* de quo paulò ante. Item à jure præsumitur dolus, dum actus, ex quo alteri damnum sequitur, est illicitus & simpliciter prohibitus. *c. 1. de præsumpt. junctâ Gl. fin. l. 1. ff. ad Leg. Cornel. de Siccac.* Masc. *loc. cit. concl. § 32. num. 10.* & 50. Fagn. *in c. ex conscientia. de crim. falsi. num. 12.* Item jure præsumitur dolus, dum quis non facit id, quod facere debebat. *L. si Procuratorem. §. dolo ff. mandati. l. dolum est. ff. eod. & ibi Bartol. in summar. & sic depositarius hoc ipso dolo facere censetur, quod rem reposcenti non reddat, dum redere potest. L. 1. §. est autem. ff. h. t. Menoch. de arb. cas. 208. num. 35. Mascard. loc. cit. num. 24. & 149. apud quem*

quem plures præsumptivè probandi solum modi videri possunt. De cætero, quantum ad propositum præiens, ut teneatur depositarius ex dolo, idem est, sive dolus interveniat re ipsa, sive ex proposito.

3. Dixi in respons. *Si in solus deponens gratiam res recepta, si enim recepta in utriusque gratiam, ut si depositarius mercedem seu stipendium accepit pro custodia, tenetur ex culpa levi. c. 2. h. t. l. 1. §. si vestimentum. & §. si servum. ff. h. t. de Lugo loc. cit.* (ubi etiam, si recepta in solius depositarii gratiam, teneatur de culpa levissima) Pirh. *h. t. n. 5.* Muller. *h. t. th. 37. lit. u.* ubi: De levi culpa tenetur depositarius, quando proprium interesse versatur, & aliqua utilitas ex deposito ad ipsum redundat juxta *l. 9. §. 2. ff. commodati.* unde potius ex mente alterius loqui videtur, dum lit. λ præmittit, quòd etiam si modica merces, seu potius honorarium constitutum fuerit, nihilominus depositarius tantum ad præstationem doli & culpæ lata teneatur citans *L. 9. ff. mandati. & Mantici. de tac. & ambig. convent. l. 10. tit. . . num. 13.* quin & nautæ (idem est, de auri-gis, qui merces resque alias pro mercede deportant) stabularii item & caupones, ratione officii ex culpa levissima tenentur. De Lugo *l. c.* Muller. *l. c. lit. v.* juxta *l. 3. §. 1. ff. nauta caup. stabul.* idque salubriter constitutum, ut illorum hominum fraudibus obviamur, & viatorum securitati consuleretur.

4. Dixi etiam regulariter non teneri nisi de dolo vel culpa gravi, dum depositio fit in solius deponens gratiam; nam patitur hoc ipsum exceptiones. Primo enim tenebitur de culpa levi, si ita conventum cum eo, ut etiam culpa levis præstetur. *l. 1. §. si conventat. & §. sape. ff. h. t.* Siquidem, ut ibi dicitur: Contractus ex conventionem legem recipiunt. Secundum ex culpa levi tenentur si depositarius ultro & sponte se obtulit ad depositum recipiendum. *L. 1. §. sape. ff. h. t.* Pirh. Mull. *LL. cit.* eò quòd tunc depositarius ita tacitè convenisse, & ad diligentiorum custodiam, quam qui non nisi rogatus depositum suscipit, se obligasse censetur. Unde pro cautela monet Muller. ne quis in recipienda custodia rerum alienarum nimis civilis sit, ultroneè se ad illam offerendo. Quinimò teneri illum in hoc casu ex culpa etiam levissima, tenet Abb. *in c. 2. h. t. num. 3.* item Bartol. *in cit. l. 1. §. sape.* colligiturque hoc ipsum ex eadem leg. Pirh. *loc. cit.*

Quæst. 227. Qualiter ad casus fortuitos teneatur depositarius?

RESP. Ad eos præstandos regulariter non tenentur, ne quidem, ubi se sponte obtulit ad depositum recipiendum, ut Muller. *l. c. lit. i.* item nautæ, stabularii, et si aliàs teneantur ex culpa levissima, non tamen, dum hac tantum culpa præcedente, res eis commissa damno fatali, seu casu fortuito perit. Pirh. *h. t. n. 6. in fine.* Wiestn. *n. 12.* Dixi tamen; regulariter, nsm tres casus excipiuntur. Primus, dum sic conventum seu pactatum. *c. 2. h. t. l. 1. C. h. t.* Pirh. *l. c.* Secundus, si præcessit dolus vel culpa crassa casum fortuitum. *cit. c. 2. l. 1. §. si rem. ff. h. t.* Tertius, dum in mora culpabili post repetitionem reddendi depositum fuit depositarius. *cit. c. 2. l. 1. §. in Asia. §. fin. ff. h. t.* Sic etiam ait Muller. *l. c. lit. v.* moribus nostris, qui rem depositam vendidit, eamque postea in causam depositi redemit, de subsecuto ejus interitu casuali tenetur; citat pro hoc *l. 1. §. 16. C. h. t.* Brun. *ad Lauterb. & c.* Porro depositario afferenti, depositum fortuito amissum, incumbit probatio. Arg. *l. si creditor. C. de pignor. Gl. pen. R. P. Leurr. Jur. Can. Lib. III.*

ult. in §. fin. Inst. quib. mod. re contrab. oblig. nisi de facto. V. g. incendio domus hostium irruptione constaret. Dum autem res dicitur amissa per casum fortuitum occultum. V. g. per furtum noctu commissum, probatur per conjecturas. V. g. quòd cista, in qua res deposita, fuerit effracta. Abb. *in c. 2. h. t. n. 8.* Pirh. *h. t. n. 3.* Malc. *de probat. concl. 88. n. 9.* Dum autem constat de casu fortuito, aut is probatus fuit, probandum est insuper, illum. V. g. incendium accidisse citra culpam depositarii, si casus fortuitus est ex illis, qui raro contingunt sine culpa. V. g. incendium, furtum in propria domo, secus, si est ex illis, qui regulariter & ut plurimum sine culpa evenire solent. V. g. inundatio aquarum, in his enim culpa abesse, in aliis adesse præsumitur. Abb. Pirh. *LL. cit.*

Quæst. 228. An dum res deposita penes Canonicum vel religiosum, ejusdem dolo vel lata culpa perit aut deteriorata, Ecclesia vel monasterium teneatur damnum resarcire?

RESP. Non tenetur, nisi ex ea re aliquid ad Ecclesiam vel monasterium pervenit, aut in ejus utilitatem conversum fuit, prout expresse deciditur. *c. gravis. h. t.* Ratio prioris est; quia ex una parte in hoc casu Ecclesia vel monasterium non fuit depositarius (qualis quia est, dum Prælatus unà cum Capitulo vel Conventu rem in fidem suam & custodiam recepisset, non secus ac alii depositarii obligatur) ita etiam, ut deponens necesse non habeat probare, rem penes Ecclesiam depositam in ejusdem utilitatem conversam, uti id requiritur in contractu mutui cum Ecclesia inito. Innoc. *in c. 1. h. t. n. 1.* Molin. *de 7. & 7. tr. 2. d. 525. n. 4.* Laym. *in disp. Can. de reb. Eccl. alien. th. 108.* Pirh. *h. t. n. 13.* ex altera parte depositarius non obligatur ex deposito nisi ratione delicti, nimirum doli vel culpæ crassæ commissæ circa custodiam illius; jam verò delictum particularis personæ seu membri redundare non debet in detrimentum Ecclesiæ seu communitatis, juxta *Reg. jur. 76. in 6.* Ratio verò exceptionis illius est, quòd nemo debeat locupletari cum injuria alterius juxta *l. nam hoc. ff. de condit. indeb.* locupletaretur autem Ecclesia cum injuria facta deponenti, si non teneretur restituere res depositas apud ipsius Canonicum vel Religiosum, ubi hæc conversæ in ejus utilitatem. Ac consequenter illa restituere tenetur non secus ac Prælatus, pater, dominus, dum ex contractu religiosi, filii, servi, aliquid ad ipsos pervenit, seu versum in eorum utilitatem, tenentur restituere, et si ex eorum contractu sine suo mandato expresso vel tacito celebrato non tenentur restituere. *L. 1. & 3. §. in rem autem. ff. de in rem verso.* Pirh. *num. 12.* cum Laym. *l. 3. tr. 4. c. 27. num. 3.* De cætero procedit responsio, etiam si Clericus vel religiosus cum consensu sui Prælati, vel etiam ipse Prælatus sine tamen consensu Capituli recepisset depositum; quia per hoc Ecclesia adhuc facta non est depositaria, neque delictum depositarii illi imputari, aut in ejus detrimentum cedere debet. Less. *l. 2. c. 27. num. 12.* Molin. *l. c. num. 3.* Laym. *l. c. c. 25. num. 6.* quos citat & sequitur Pirh. *h. t. num. 13.* Contrarium tenente Wiestn. *h. t. n. 19.* citante pro hoc Gl. *in c. 1. h. t. v. personæ.* Imol. *ibid. n. 5.* Sanch. *l. 6. mor. c. 14. n. 35.* qui tamen locus apud Sanch. non reperitur, adeoque malè citatus videtur. Porro tamen constaret rem in hoc casu non fuisse

R

depo-